

ДРЖАВНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО – ПОЛОЖАЈ, ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТ*

Резиме

Државно правобранилаштво Републике Србије је Законом о правобранилаштву основано као државни орган чија се надлежност огледа у вршењу правобранилачке функције. Он представља један сегмент извршне функције државне власти, која се састоји у остваривању и заштити имовинских права и интереса државе, кроз правно заступање и саветовање Републике Србије, односно њених органа и организација. Закон оставља могућност утврђивања правобранилаштва подзаконским општим актом и на нивоу аутономних покрајина, као и јединица локалне самоуправе. Њиме су детаљно уређена и друга кључна питања попут организације, надлежности, контроле која ће бити предмет анализе у будућем раду. Проучавање настанка и развоја ове институције указало је на велики значај који јој је припадао кроз време и различите државне системе. Инспирисан улогом коју је имала у држави Србији, аутор се посветио тумачењу неких аспеката ове теме.

Кључне речи: *државни орган, Државно правобранилаштво, аутономна покрајина, јединице локалне самоуправе, Влада, закон.*

1. Значај правобранилаштва

Правобранилаштво, као државни орган, оставио је значајан отисак кроз изазовне историјске етапе и различите државне системе. Највернији доказ за то јесте његово очување до данашњих дана. У неким државама овај орган је конституционализован кроз уставне акте, док је у другим то учињено законима. То је последица значаја који конкретне државе придају правобранилаштву. Његова улога је највише дошла до изражаја у земљама које су пролазиле кроз

* Рад је написан у оквиру Програма истраживања Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за 2021. годину који се финансира из средстава Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

велике промене и реформе. Процес приватизације и прелазак социјалистичког система привређивања на капиталистички подразумевао је комплетну промену власничких структура и замену концепта друштвене својине у индивидуалистички концепт уређења имовинских права.¹ У оваквом транзиционом периоду, појединци су користили прилике да за себе узму што више непокретности, често не бирајући законит начин. Са једне стране су се издвојили приватници који су претендовали на нелегално проширивање својине, присвајањем јавног добра и некадашње друштвене имовине, а са друге стране је била држава којој је требала заштита. Тада је правобранилаштво одиграло кључну улогу у правном систему. Заступајући имовинске интересе државе, овај орган је спречавао анархију и враћао поверење грађана у снагу државе и њених институција. Његов значај је истакнут и у Републици Србији, и то кроз континуирано нормирање.

2. Настанак правобранилаштва

Правобранилаштво као институција своје корене проналази још у римском праву. Потреба за обављањем правобранилачке функције јавила се са развијањем свести о држави као засебном ентитету у односу на владара. Историјски посматрано, прво одвајање имовине државе од имовине владара догодило се током I века нове ере, када се римска република трансформисала у царство.² За време владавине првог римског цара, Октавијана Августа, поред старе установе јавне благајне, познате под називом *erara*, јавља се посебна благајна названа *фискус*, у коју су се сливали приходи из провинција.³ Обе благајне су биле државне, а император је имао своју приватну благајну – *res privata Principis, racio Caesaris*. Почетком II века нове ере, за време владавине римског императора Хадријана, благајне *erara* и *фискус* сјединиле су се у једну јавну благајну испред које је иступио царски службеник који је обављао послове заступања јединствене државне благајне, односно имовинских интереса државе, и био је познат под називом адвокат фискаса.⁴ Ова функција је била поверена најистакнутијим правници тог доба, а најпознатији међу њима су били: Септимије Север (потоњи римски цар) и Емилије Папинијан (један од најистакнутијих римских правника).⁵ Адвокат фискаса (лат. *Advocatus fisci*) је претеча данашњег правобранилаштва, органа који употпуњује правне системе различитих држава широм света и који

¹ Павичић, В., Видић, Л., *Правобранилаштво - чувар законитости или ревностни чувар државне имовине*, Правна ријеч - часопис за правну теорију и праксу, год. XII, бр. 42/2015, стр. 281-310.

² Исто.

³ Исто.

⁴ Исто.

⁵ <https://dpb.gov.rs/istorijat-drzavnog-pravobranilastva>, приступљено: 10.11.2021. године у 23:39 часова

је, уз варијације у начину организовања, задржао своју функционалну срж и суштину.

У Републици Србији⁶ правобранилачка функција се први пут поменула у закону који је донет на основу Сретењског устава, 27. фебруара (14. фебруара) 1835. године. Овим законом је био уређен састав и начин рада Државног Совјета, као и надлежности министара. Чланом 128 министру финансија је била приписана обавеза обављања правобранилачке функције. Овај закон никада није почео да се примењује, јер је Сретењски устав убрзо стављен ван снаге. Следећи закон, донет 12. јула (29. јуна) 1835. године, којим је било уређено устројство Државног Совјета, није помињао правобранилачку функцију. Турски устав није садржао одредбе посвећене овом органу, али је у складу са њим, 3. јула (20. јуна) 1839. године донет закон који је обављање правобранилачке функције препустио министру финансија. Услед повећаног обима посла, министар финансија је тражио установљење звања Правителственог фишкала. Указом кнез Михаила од 3. марта (18. фебруар) 1842. године установљено је звање Правителственог фишкала, па Србија први пут добија посебан орган надлежан за правобранилачке послове. Ипак, 26. октобра (13. октобра) 1843. године кнез Александар Указом укида звање Правителственог фишкала, након чега функцију правобранилаштва обавља начелник Одељења које је деловало при министарству финансија. Године 1845. поново се установљава звање фишкала при Одељењу министарства финансија, али под другачијим називом - бранитељ права правителствених, односно правителственог правобранитеља. Ова државна служба никада није била уређена посебним законом, већ су закони из других области регулисали поједине њене надлежности, а у подзаконским актима су биле прописане одредбе од којих су се неке односиле на разграничење послова између правобранитеља и Министарства финансија. За време Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на различитим подручјима постојала је правобранилачка функција, другачије организована. У Краљевини Србији био је установљен Државни правобранилац у Правобранилачком одељењу и управи државних прихода Министарства финансија. Убрзо по уједињењу држава, извршена је реорганизација државне управе и Министарства финансија, па је Министарски савет Краљевства СХС донео 25. фебруара 1919. године Уредбу о организацији Министарства финансија. Овима актом је, као орган у саставу Министарства финансија, установљена Генерална дирекција Државног правобранилаштва. Уредбом о организацији финансијске струке и службе од 9. октобра 1928. године, укинута је Генерална дирекција Државног правобранилаштва, али и правобранилачка надлежност у покрајинама. При Министарству финансија, као посебан орган, бива постављен Државни правобранилац, а у унутрашњости су постављени заступници Државног правобраниоца при финансијским дирекцијама (Државна заступништва). Закон о организацији финансијске

⁶ Јовичић, О., *Историја правобранилаштва у Србији*, Правни информатор, год. XVI, бр. 6/2013, стр. 7-26

управе, донет 7. децембра 1929. године, установио је Државна правобранилаштва, уместо Државних заступништва. Следећи у низу био је Закон о правобраниоштву који је проглашен краљевим указом од 15. јула 1934. године. Овим законом се по први пут обављање правобранилачке функције регулисало на свеобухватан начин. Крај Другог светског рата је значио ослобођење од окупатора, страха, смрти и свих несрећа које су задесиле становништво, али и револуционарни раскид са пређашњим државним уређењем. Ово се одразило и на положај правобранилачке функције, па је већ 23. априла 1945. године донет Закон о укидању Врховног државног правобраниоштва, државних правобраниоштава, Врховног државног тужиоштва, виших државних тужиоштава и државних тужиоштава којим су укинута Врховно државно правобраниоштво и државна правобраниоштва, па су послови из њихове надлежности пренети на Јавног тужиоца Демократске Федеративне Југославије и његове подређене органе. Међутим, већ 3. августа 1945. године донет је Закон о заступању надлештава, установа, предузећа и организација јавног карактера којим је први пут одређено да сваки државни орган и јавна установа заступа саму себе. Овим је правобранилачка функција постала доста несређена и деградирана, па је 30. октобра 1946. године донет Закон о потврди, изменама и допунама закона о заступању надлештава, установа, предузећа и организација јавног карактера. Убрзо овај закон мења назив у Закон о заступању државе и јавних организација у имовинско-правним односима пред судовима и управним органима. Правобранилаштво бива обновљено Законом о јавном правобраниоштву, од 31. марта 1952. године. Три године касније, односно 10. новембра 1955. године донет је нови Закон о јавном правобраниоштву. Овај Закон је био важан, јер се њиме по први пут јавна правобраниоштва уређују као самостални органи, образовани ван министарства финансија или било ког другог државног органа. Такође, њиме се прописује да се трошкови заступања јавног правобраниоштва досуђују по тарифи о наградама адвоката. Ова решења представљају значајне кораке унапред. Прогресивни развој овог државног органа се наставио. Устав Социјалистичке Федеративне Републике Југославије из 1963. године је поменуо институцију правобранилаштва, чиме је утемељио нов назив ове функције који је у нашој држави задржан до данас. Он је први устав који је конституционализовао правобранилаштво. На основу њега донет је савезни Основни закон о јавном правобранилаштву 2. априла 1965. године, а нешто касније законе су донеле и републике. Социјалистичка Република Србија је донела Закон о јавном правобранилаштву 28. марта 1968. године. Следећи закон из ове области донет је на основу Устава из 1974. године, а реч је о Закону о Савезном јавном правобранилаштву. Овај закон је ступио на снагу 24. децембра 1976. године. Њиме је било уређено Савезно јавно правобранилаштво и Војно правобранилаштво. Закон о јавном правобранилаштву који је донела Скупштина Социјалистичке Републике Србије 4. фебруара 1977. године је био претпоследњи акт у овако дугачком низу. Закон који је оставио значајан траг јесте Закон о

јавном правобранилаштву донет 16. јула 1991. године. Овај закон је био на снази све до 2014. године када је донет актуелни Закон о државном правобранилаштву.

Упркос турбулентној историји и коренитим променама које су је обележиле, правобранилаштво је као функција било непрекидно присутно, а ни његово уређење нормативним оквиром није недостајало, напротив. Уз различите реорганизације и улоге које је заузимала у правном систему Србије, ова институција није јењавала чиме је потврђен њен значај, али и неопходност у држави која настоји побољшати стање и отклонити узорке дестабилизације правног поретка.

3. Положај

Устав Републике Србије из 2006. године на посредан начин помиње правобранилаштво. У чл. 138 дефинишући Заштитника грађана и његове надлежности прописује да он контролише рад органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије.⁷ На основу овакве одредбе закључујемо да у нашем правном систему постоји орган који штити државну својину. Под државном својином се подразумева и својина аутономних покрајина и локалних самоуправа. Уставне одредбе су оставиле простор за установљавање и уређивање органа који је кроз националну и упоредну историју показао своју важност. Након 33 године трајања Закона о јавном правобранилаштву, Србија добија нов Закон о правобранилаштву, који је ступио на снагу 1. јуна 2014. године. Овим законом промењен је назив Јавног правобранилаштва у Државно правобранилаштво. Термин је адекватан, јер закон поставља основе уређења овог органа на свим нивоима- републичком, покрајинском, градском и општинском. Закон на почетку дефинише правобранилаштво као орган који обавља послове правне заштите имовинских права и интереса Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.⁸ У складу са тим, прави се разлика између три врсте правобранилаштва, и то: државно правобранилаштво, правобранилаштва аутономних покрајина и правобранилаштва јединица локалне самоуправе. Државно правобранилаштво је државни орган који предузима правне радње и користи правна средства ради остваривања и заштите имовинских права и интереса Републике Србије и обавља друге послове одређене законом.⁹ Његово седиште је у Београду, али оно може послове из своје надлежности обављати и ван седишта, преко својих одељења. Одељења се образују на основу посебног

⁷ Устав Републике Србије, Сл. гласник РС, бр. 98/2006, чл. 138.

⁸ Закон о правобранилаштву, Сл. гласник РС, бр. 55/2014, чл. 2 ст. 1.

⁹ Исто, чл. 5 ст. 1.

правилника који доноси министар правосуђа, уз прибављено мишљење Државног правобранилаштва.¹⁰

У глави IX Закон је поставио базу за уређење правобранилаштва аутономних покрајина и правобранилаштва јединица локалне самоуправе. Чланом 51 прописано је да правобранилаштва аутономних покрајина, односно правобранилаштва јединица локалне самоуправе обављају послове правне заштите имовинских права и интереса аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.¹¹ Остала питања која се тичу установљавања, организације и функционисања ових правобранилаштва преносе се у надлежност Скупштинама аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, односно подзаконским актима, које ће бити донете у складу са основама за уређење и организацију правобранилаштва прописаних овим законом. Први акт које је донесен у овој материји јесте Одлука о правобранилаштву Аутономне покрајине Војводине.¹² Њоме је основано правобранилаштво Војводине. Садржина Одлуке се своди на преписивање свих законских решења, па велике разлике између начина уређења Државног и покрајинског правобранилаштва не постоје.

4. Организација

Послове из делокруга Државног правобранилаштва обављају државни правобранилац и заменици државног правобраниоца. Да би једно лице могло бити постављено за државног правобраниоца, односно заменика државног правобраниоца потребно је да испуни одређене услове. Општи услови које државни правобранилац и његов заменик треба да испуне су: 1) држављанство Републике Србије; 2) испуњавање општих услова за рад у државним органима; 3) завршен правни факултет; 4) положен правосудни испит; 4) достојанство за обављање правобранилачке функције.¹³ Уколико су општи услови испуњени, лице које се бира за државног правобраниоца мора испунити још један посебан услов, а то је десетогодишње радно искуство у правној струци после положеног правосудног испита. Посебан услов за заменика државног правобраниоца се огледа у осмогодишњем радном искуству у правној струци после положеног правосудног испита. За обављање послова из надлежности Државног правобранилаштва у заступању пред међународним судом или другим међународним телом, поред наведених услова, потребно је да лице поседује одговарајући ниво познавања једног од страних језика на којима се води

¹⁰ Чолић, Б., *Нови Закон о правобранилаштву, надлежност и организација у вршењу функција, односи са другим државним органима*, Правни информатор, год. XVII, бр. 6/2014, стр. 7-10.

¹¹ Закон о правобранилаштву, Сл. гласник РС, бр. 55/2014, чл. 51 ст. 1.

¹² Недељковић, Ј., *Шта доноси дугоочекивани закон о правобранилаштву*, Правни информатор, год. XVII, бр. 12/2014, стр. 41-43.

¹³ Закон о правобранилаштву, Сл. гласник РС, бр. 55/2014, чл. 39.

поступак пред међународним судом или другим међународним телом.¹⁴ Заменик државног правобраниоца који је заступник Републике Србије пред Европским судом за људска права, поред осталих услова, мора поседовати и потврђено активно знање енглеског, односно француског језика.

Државног правобраниоца, на предлог министра надлежног за правосуђе, поставља Влада. Његов мандат траје пет година и може бити поново постављен. Уколико државни правобранилац по истеку мандата не буде поново постављен или ако му положај престане на лични захтев, поставиће се за заменика државног правобраниоца, под условом да је на функцију државног правобраниоца дошао из реда заменика државног правобраниоца.¹⁵ Влада, на предлог министра надлежног за правосуђе, поставља и заменика државног правобраниоца, и то на петогодишњи период, уз могућност поновног постављања. У одлуци о постављењу одређује се да се заменик државног правобраниоца поставља у седишту или у одељењу Државног правобранилаштва, односно да се поставља за заступника Републике Србије пред Европским судом за људска права.¹⁶ Заменик државног правобраниоца који не буде поново постављен или му положај престане на лични захтев има право да буде распоређен на радно место правобранилачког помоћника. Државни правобранилац и заменици државног правобраниоца остварују права из радног односа у складу са прописима који уређују положај државних службеника.

Државни правобранилац може предузети све радње у предмету за који је задужен заменик државног правобраниоца. У случају да заменик државног правобраниоца у чијој је надлежности предмет буде спречен из правних или стварних разлога да поступа у том предмету, државни правобранилац може писменим путем овласти другог заменика да предузима радње везане за конкретан предмет. Државног правобраниоца у случају одсуства или спречености руковођења Државним правобранилаштвам замењује заменик којег је одредио Правилником.

Новим Законом установљено је радно тело при Државном правобранилаштву. Реч је о Колегијуму Државног правобранилаштва, кога чине државни правобранилац и заменици државног правобраниоца. Колегијум сазива и њиме руководи државни правобранилац. Он то чини када процени да постоји потреба или на захтев најмање једне трећине заменика државног правобраниоца. Надлежност овог тела чине следеће обавезе: 1) разматра извештај о раду Државног правобранилаштва за претходну годину; 2) разматра питања од значаја за правилно вршење послова из надлежности Државног правобранилаштва; 3) разматра питања од значаја за рад и организацију Државног правобранилаштва; 4) разматра нацрте закона и других прописа од значаја за рад Државног правобранилаштва; 5) разматра потребу покретања поступка оцене уставности и

¹⁴ Исто, чл. 40 ст. 2.

¹⁵ Исто, чл. 37 ст. 2.

¹⁶ Исто, чл. 38 ст. 2.

законитости; б) врши и друге послове одређене законом и Правилником о управи у Државном правобранилаштву.¹⁷

У Државном правобранилаштву раде и правобранилачки помоћници, правобранилачки приправници и други државни службеници и намештеници запослени на административним, рачуноводственим, информационим и другим пратећим пословима значајним за рад овог државног органа.¹⁸ Државно правобранилаштво има и секретара који помаже државном правобраниоцу при вршењу послова управе. Правобранилачки помоћници помажу заменику државног правобраниоца, па могу израђивати правобранилачке поднеске и акте, предузимати радње заступања на расправама пред судом, органом управе или другим надлежним органом и сл. Правобранилачки приправник је лице са завршеним правним факултетом и испуњеним општим условима за рад у државним органима. Он се прима у радни однос на одређено време, у трајању од три године, а у случају да у том периоду положи правосудни испит може бити унапређен у звање правобранилачког помоћника, чиме му радни однос прелази на неодређено.¹⁹

Надзор над радом Државног правобранилаштва врши министарство надлежно за правосудје. Оно то може чинити по службеној дужности, на предлог субјеката из чл. 11 ст. 2²⁰ Закона о правобранилаштву, или по иницијативи странака и учесника у поступку. У вршењу надзора овлашћено службено лице може да изврши увид у предмете, евиденције и списе, као и да захтева потребне податке. У случају откривања неких неправилности и недостатака у раду, службено лице може наложити мере за њихово отклањање, при чему ће одредити рок за поступање, али и поднети предлог за покретање дисциплинског или другог поступка.²¹

Примећујемо да је организација Државног правобранилаштва пажљиво осмишљена, и слободно можемо рећи, богата. Све потребе се могу подмирити оваквим начином вођења кадровске политике. На свим позицијама постоје главни и резервни играчи, па би ефикасност органа требала да се подразумева. Законодавац је водио рачуна и о квалификацијама запослених, па у том смислу, ни питање стручности не би требало да буде постављено, нити спорно. Нада све

¹⁷ Исто, чл. 43.

¹⁸ Исто, чл. 44 ст. 1.

¹⁹ Исто, чл. 47 ст. 1, 2, 3.

²⁰ „Државно правобранилаштво пред судовима, арбитражама, органима управе и другим надлежним органима заступа државне органе и посебне организације који немају својство правног лица, државне органе и посебне организације који имају својство правног лица, а чије се финансирање обезбеђује из буџета Републике Србије и јавне установе чији је оснивач Република Србија, а чије се финансирање обезбеђује из буџета Републике Србије, у правним поступцима у којима ови субјекти учествују као странке или умешачи о чијим имовинским правима и обавезама се одлучује у том поступку.“ – чл. 11 ст. 2 Закона о правобранилаштву.

²¹ Исто, чл. 33 ст. 3.

то, орган је подложен контроли, па та чињеница поспешује присуство додатне пажње и посвећености у обављању свакодневних задатака.

5. Надлежност

Државно правобранилаштво има широк дијапазон послова које обавља. Оно пред судовима, арбитражама, органима управе и другим надлежним органима заступа: 1) Републику Србију; 2) државне органе и посебне организације које немају својство правног лица; 3) државне органе и посебне организације у форми правних лица чије се финансирање врши из буџета Републике Србије; 4) јавне установе чији је оснивач Република Србија и које се финансирају из државног буџета; а то у правним поступцима у којима ови субјекти учествују као странке или умешачи о чијим имовинским правима и обавезама се одлучује у том поступку.²² Овај државни орган заступа Републику Србију и пред страним и међународним судовима и арбитражама, пред другим надлежним органима у иностранству, као и пред Европским судом за људска права.

Државно правобранилаштво има искључиву надлежност приликом праћења и проучавања правних питања од значаја за рад државних органа, као и примене закона и других општих правних аката, када је то од значаја за заштиту имовинских права и интереса Републике Србије. О уоченим проблемима и евентуалним неправилностима обавештава Владу и друге надлежне државне органе. Такође, најкасније до 31. марта текуће године подноси Влади извештај о раду за претходну годину.²³ Државно правобранилаштво је искључиво овлашћено и да покрене поступак за оцену уставности и законитости општих правних аката, ако оцени да су законом, односно другим општим правним актом повређена имовинска права и интереси Републике Србије или законом утврђени положај Државног правобранилаштва.²⁴

Овај орган може издавати писана, опште обавезна упутства за рад и поступање заменика државног правобраниоца и запослених у Државном правобранилаштву.²⁵ Заменик државног правобраниоца може изјавити приговор на упутство за обавезно поступање, у року од три дана од дана пријема. О приговору одлучује државни правобранилац, најкасније у року од 8 дана. Уколико приговор буде одбијен, заменик ће бити у обавези да поступи по добијеном упутству.

Државном правобранилаштву се могу доставити нацрти правних послова које закључују државни органи и субјекти које заступа, под условом да су предмет тих послова имовинска права и обавезе Републике Србије, односно тих

²² Петров, В., Симовић, Д., *Уставно право*, Београд, 2020, стр. 226.

²³ Закон о правобранилаштву, Сл. гласник РС, бр. 55/2014, чл. 14.

²⁴ Чолић, Б., *нав. чланак*, стр. 7-10.

²⁵ *Исто*.

субјеката, а у циљу добијања правног мишљења.²⁶ Државно правобранилаштво даје правна мишљења и о другим имовинскоправним питањима субјектима које заступа. Такође, он може на захтев другог правобранилаштва јединице локалне самоуправе пружити стручну помоћ или преузети заступање.

Да би Државно правобранилаштво функционално и успешно извршавало своје обавезе, на располагању му стоји помоћ оличена у обавези државних органа, посебних организација и јавних установа које заступа правобранилац да га обавесте о правној ствари у којима је овлашћен да предузима правне радње. Обавезна сарадња подразумева достављање Државном правобранилаштву списе, податке и друге потребне и доступне информације.²⁷ У случају да наведени субјекти не испуне своје обавезе благовремено или уопште, Државно правобранилаштво може о томе обавестити Министарство надлежно за надзор над радом државних органа или организација и Владу.²⁸ Законска одредба од изузетног значаја прописује да је одговорно лице дужно да надокнади причињену штету, у случају настанка пропуста у достављању и обављању других обавеза. Са друге стране, Државно правобранилаштво је дужно да поступи по налозима и захтевима субјеката које заступа, као и да достави своје мишљење или обавештење о предузетим радњама у вези примљених налога и захтева. Обавештење се доставља у кратком року, који не може бити краћи од 8 дана, односно три дана када се ради о захтеву Владе, а ни дужи од 30 дана.²⁹ Уколико Државно правобранилаштво оцени да се налогом или захтевом субјекта који заступа крши Устав или закон или угрожавају имовинска права и интереси Републике Србије, оно ће о томе одмах, а најкасније у року од три дана од дана пријема налога или захтева, писменим путем обавести издаваоца налога, односно подносиоца захтева, са образложеним разлозима за одбијање поступања.³⁰ Ако заступани субјекат и после обавештења остане при издатом налогу или поднетом захтеву, Државно правобранилаштво ће поступити по том налогу или захтеву, с тим да он, као ни његов заменик не могу трпети штетне последице због противправног делања.³¹ Овакво решење институцију правобранилаштва доводи до апсурда.

Државно правобранилаштво је дужно пре покретања поступка пред судом, органом управе или другим надлежним органом, односно у поступку одговора на тужбу, предлог или други акт којим је покренут поступак против заступаног субјекта, размотрити могућност споразумног решавања спорног односа, на своју иницијативу или на иницијативу супротне стране.³² Пре закључења постигнутог

²⁶ Закон о правобранилаштву, Сл. гласник РС, бр. 55/2014, чл. 17.

²⁷ Чолић, Б., *нав. чланак*, стр. 7-10.

²⁸ *Исто*.

²⁹ Закон о правобранилаштву, Сл. гласник РС, бр. 55/2014, чл. 19.

³⁰ *Исто*, чл. 19 ст. 4.

³¹ *Исто*, чл. 19.

³² *Исто*, чл. 21.

споразума за решавање спорног односа, у обавези је да прибави сагласност за закључење тог споразума од министарства надлежног за финансије.

Надлежност Државног правобранилаштва је детаљно регулисана законом и обухвата знатан број функција које је овај орган дужан спровести или му је дато овлашћење за њихово обављање, уз могућност избора. Законодавац је прописао и помоћна средства у виду добре организације и ефикасне размене информација како би се посао што делотворније привео крају, а функција правобранилаштва остварила улогу у правном систему.

6. Закључак

Позитивни правни прописи обухватају и регулишу бројна питања из области правобранилаштва, чини се, темељније него сви претходни у историји наше нормативе. Ипак, постоје још нека питања која би се могла отворити и размотрити како бисмо добили заокружену целину и отклонили потенцијалне нејасноће. У теорији се протеже недоумица о природи институције Државног правобранилаштва, односно да ли се иста може сврстати у правосудни или управни орган. Оно што можемо закључити јесте да је значај овог органа изузетан и тешко заменљив другим институтом, да утиче на јачање правне државе и да употпуњује уставни поредак. У том смислу, актуелно стање се може оценити позитивном оценом уз исказивање тенденције ка прецизирању неких празнина и унапређивању решења које се тичу органа чији значај итекако завређује пажњу. Истакнуто питање, уз додатне анализе, могу бити предмет неког будућег рада.

*Ružica Kijevčanin, Junior Researcher
Faculty of Law, University of Kragujevac*

STATE ATTORNEY'S OFFICE - POSITION, ORGANIZATION AND COMPETENCE

Summary

The State Attorney's Office of the Republic of Serbia was established by the Law on the Attorney General's Office as a state body whose competence is reflected in the performance of the attorney's office function. It represents one segment of the executive function of the state government, which consists in the realization and protection of property rights and interests of the state, through legal representation

and counseling of the Republic of Serbia, ie its bodies and organizations. The law leaves the possibility of determining the Attorney General's Office by a sub-legal general act at the level of autonomous provinces, as well as local self-government units. It regulates in detail other key issues such as organization, competencies, control that will be the subject of analysis in future work. The study of the origin and development of this institution pointed out the great importance that belonged to it through time and different state systems. Inspired by the role it played in the state of Serbia, the author devoted himself to interpreting some aspects of this topic.

Key words: *state body, State Attorney's Office, autonomous province, local self-government units, Government, law.*